

Managementletter

31 januari 2018

Boekjaar 2017

Werkorganisatie HLTsamen

An independent member of Baker Tilly International

Inhoudsopgave

	Pagina
Aanbiedingsbrief	3
1. Doel en reikwijdte controle	4
2. Managementsamenvatting	5
3. Beheersing van de bedrijfsprocessen	9
Uitleg opbouw managementletter	9
Overzicht bevindingen	10
Bevindingen in detail	11
4. IT General controls	19
5. Actualiteiten	22

VERTROUWELIJK

Aan het bestuur van werkorganisatie HLTsamen
Hoofdstraat 115
2181 EC Hillegom

Amsterdam, januari 2018

Geacht bestuur,

Voor u ligt onze managementletter die wij hebben opgesteld naar aanleiding van de door ons tot nu toe uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening 2017 van werkorganisatie HLTsamen. Wij brengen u hiermee verslag uit over de bevindingen naar aanleiding van de interim controle. Bij de interim controle richten wij ons voornamelijk op de kwaliteit van de bedrijfsvoering en de aanwezige beheersmaatregelen rondom belangrijke financiële processen.

Wij merken op dat de bevindingen zijn gebaseerd op onze werkzaamheden, welke zijn uitgevoerd in december 2017. Onze bevindingen hebben betrekking op de opzet, het bestaan en de werking van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing.

Volledigheidshalve maken wij u erop attent dat het niet is toegestaan deze managementletter aan derden te verspreiden zonder onze voorafgaande schriftelijke toestemming.

Wij bedanken de directie en de medewerkers van werkorganisatie HLTsamen voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij uiteraard graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly Berk N.V.

drs. E.C.J. Moens RA
Partner

1. Doel en reikwijdte van de controle

In het kader van onze controleopdracht inzake de jaarrekening 2017 van de GR HLTsamen en de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben wij controlewerkzaamheden verricht waarbij de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing centraal staan. De inhoud van deze managementletter is gebaseerd op onze normale werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening en derhalve op die onderdelen en in die omvang als voor deze doelstelling noodzakelijk is.

Dit houdt in dat onze rapportage niet noodzakelijkerwijs alle aandachtspunten in de organisatie weergeeft die bij een meer uitgebreid en specifiek hierop gericht onderzoek naar voren zouden kunnen komen. Onze werkzaamheden bestonden uit:

- het onderzoeken en beoordelen van de opzet van de administratieve organisatie en de daarin besloten interne beheersingsmaatregelen; en
- het toetsen van de werking van de interne beheersingsmaatregelen.

Onze managementletter is van nature kritisch, omdat deze gericht is op geconstateerde zwakten of leemten. Op uw verzoek geven wij in deze managementletter (op hoofdlijnen) aan op welke wijze verbeteringen in de interne beheersing van de bedrijfsprocessen kunnen worden doorgevoerd.

2. Managementsamenvatting

In deze managementletter lichten wij enkele ontwikkelingen toe die onze opdracht tot controle van de jaarrekening raken. Vervolgens geven wij een samenvatting de belangrijkste bevindingen omtrent de beheersing van processen zoals deze voor Werkorganisatie HLTsamen en de deelnemende gemeenten van toepassing zijn.

Eerste indruk

Gezien het feit dat werkorganisatie HLTsamen in 2017 is gestart vinden wij het belangrijk om een goede eerste indruk te krijgen. Om deze reden hebben wij veel tijd geïnvesteerd om door middel van interviews, eigen waarneming en het beoordelen van documentatie inzicht te krijgen in de opzet van de voor de controle van de jaarrekening relevante processen.

De eerste maanden van HLTsamen zijn erop gericht geweest zo snel als mogelijk inzicht te krijgen in de belangrijkste uitvoerende taken en de continuïteit van de dienstverlening. De directie heeft in die periode een bewuste afweging gemaakt om interne controlewerkzaamheden niet ten tijde van de uitvoering van transacties te laten plaatsvinden, maar vooral achteraf. Tezamen met de organisatie hebben wij achteraf vast kunnen stellen dat transacties in de bedoelde periode hebben plaatsgevonden op basis van de interne en externe regelgeving. Wij erkennen de gemaakte keuzes en constateren dat HLTsamen er in 2017 continu op gericht is geweest de interne organisatie aan te passen en verder te verbeteren. Naar aanleiding van onze interimcontrole 2017 hebben wij verbeterpunten gesignaleerd die zullen bijdragen aan een verdere reductie van risico's en verbetering van de organisatie. Onze opmerkingen worden in deze brief nader toegelicht. Wij hebben onze opmerkingen op een plezierige wijze besproken met de verantwoordelijken en hebben er vertrouwen in dat onze bevindingen en aanbevelingen met de juiste aandacht zullen worden opgepakt.

Ook voor 2018 zijn projecten (o.a. aanbesteding en implementatie van één financieel systeem, aanpassing van de budgethoudersregeling) gepland die bijdragen aan de verdere verbetering van de interne organisatie. De uitgangspunten van de samenwerking, verlagen van kwetsbaarheid, verhogen van kwaliteit en kostenreductie, zijn hierbij leidend.

Procesbeschrijvingen

In een nieuwe organisatie als HLTsamen is het van belang dat de basis op orde is. Dit betekent dat procedures en werkwijzen adequaat worden ontworpen en beschreven, met interne beheersmaatregelen die borgen dat inkomsten en uitgaven rechtmatig zijn en getrouw in de administratie terecht komen. Binnen HLTsamen is dit deels nog onderhanden. Wij benadrukken het belang van adequate procesbeschrijvingen als onderdeel van 'de basis op orde'. Mede in relatie tot de ontwikkeling waarbij per 2020 het college van de gemeenten een in control statement inzake de rechtmatigheidscontrole moet afgeven is het van belang de basis op orde te hebben.

2. Managementsamenvatting

Gecontroleerde processen

Tijdens de interim-controle hebben wij de opzet beoordeeld van de processen inkopen, betalingen, personeel, bouwleges, subsidies en huur- en pachttopbrengsten. Daarnaast hebben wij detailcontroles uitgevoerd om de juistheid en rechtmatigheid van inkoop en betalingen vast te stellen. Hierbij is de periode tot en met september gecontroleerd. Een gevolg van de gegevensgerichte aanpak is dat wij (per gemeente), in samenwerking met de VIC-afdeling, uitgebreide steekproeven hebben uitgevoerd. De overige processen worden bij de controle van de jaarrekening gecontroleerd.

Bevindingen interim-controle 2017

Wij constateren dat de AO/IB in met name de beginperiode van HLTsamen nog niet op alle vlakken toereikend heeft gefunctioneerd. Voorbeelden hiervan zijn de niet volledige werking van procedures met betrekking tot inkopen en betalingen. Een gevolg hiervan is dat onze controle niet procesgericht maar gegevensgericht (en meer detailcontroles) is ingestoken. Het ontbreken van (toereikende) procesbeschrijvingen voor deze processen heeft geleid tot een meer gedetailleerde controleaanpak. In de nadere toelichting gaan wij verder in op onze bevindingen.

Naar aanleiding van ons onderzoek naar de interne beheersing van de bedrijfsprocessen zijn wij van mening dat enkele processen nog niet voldoen aan de daaraan te stellen eisen voor onze controle om hier op te kunnen steunen. Niet afgedekte risico's alsmede onzekerheden en fouten met een hoog risicoprofiel zijn vooral geconstateerd in het betalingsproces en inkoopproces. De hierna genoemde punten brengen wij specifiek onder uw aandacht.

Inkopen

De autorisatie van inkopen heeft in het begin van het jaar niet toereikend gefunctioneerd. De interne procedure waarbij functiescheiding is aangebracht tussen accordering van prijs en prestatie heeft niet gefunctioneerd doordat autorisaties door één medewerker zijn uitgevoerd. Hierdoor is het risico aanwezig dat inkoopfacturen onterecht zijn geautoriseerd, verwerkt en betaalbaar zijn gesteld. Uit de (gegevensgerichte) steekproef van circa 300 waarnemingen, waarbij is gecontroleerd op prestatielevering en afstemming met het contract, zijn op dit vlak geen onjuistheden geconstateerd. Wel is hierbij geconstateerd dat er bij facturen aan HLTsamen in een aantal gevallen een verkeerde tenaamstelling is gehanteerd. Dit leidt tot risico's op het gebied van BTW.

Wij merken tevens op dat de nieuwe budgethoudersregeling die vanaf 2018 is ingevoerd, het risico op onterechte autorisatie van facturen niet toereikend afdekt.

Betalingen

De functiescheiding in het betaalproces heeft gedurende het boekjaar niet (zichtbaar) gefunctioneerd. Tevens zijn er gedurende een periode in 2017, als gevolg van betalingsachterstanden, betalingen verricht zonder dat (zichtbare) controles daarop hebben plaatsgevonden. Het risico dat betalingen onjuist en onrechtmatig zijn uitgevoerd is hierdoor voor HLTsamen en de deelnemende gemeenten niet afgedekt. Uit de (gegevensgerichte) steekproef per gemeente en HLTsamen van circa 400 waarnemingen zijn geen onjuistheden geconstateerd.

2. Managementsamenvatting

Sociaal domein

Bij de jaarrekeningcontrole 2016 zijn bij de deelnemende gemeenten onzekerheden geconstateerd op het gebied van Jeugdzorg (Zorg in Natura) en PGB. Wij constateren dat de onzekerheden hieromtrent ook in 2017 nog steeds actueel zijn. In dit kader dringen wij bij de gemeente aan om (samen met uitvoerende verbonden partijen) maatregelen te nemen die de geconstateerde onzekerheid weg te nemen.

IT

Wij hebben in het kader van de jaarrekeningcontrole de logische toegangsbeveiliging en het wijzigingenbeheer van de automatiseringsomgeving beoordeeld. Hieruit blijkt dat de toegang tot het netwerk toereikend is beveiligd. De toegang (procedures rondom passwords) tot de financiële applicaties Decade en Key2Financiën is echter voor verbetering vatbaar.

Een volledig overzicht van de bevindingen naar aanleiding van de interim-controle is opgenomen in hoofdstuk 3.

Opvolging managementletterpunten

In de management letter besteden wij normaliter aandacht aan de opvolging van de managementletterpunten van voorgaand boekjaar. Gezien het feit dat de werkorganisatie HLTsamen vanaf 1-1-2017 is ontstaan door een ambtelijke fusie van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen, zijn er drie managementletters waaraan opvolging gegeven kan worden. Wij hebben hiervan de managementletterpunten, waar door de werkorganisatie nog geen opvolging aan is gegeven, als bestaand managementletterpunt opgenomen van voor 2017.

2. Managementsamenvatting

Overzicht per proces

Onderstaand hebben wij ons totaalbeeld van de interne beheersing van Werkorganisatie HLTsamen per transactiestroom (voor zover gecontroleerd gedurende de interim-controle) weergegeven. Wij attenderen u er daarbij op dat dit beeld gebaseerd is op de beoordeling van de opzet, het bestaan en de werking van de beheersmaatregelen van de processen tot een bepaalde periode. Hiervoor verwijzen wij u naar de laatste kolom in onderstaand overzicht. De beoordeling kan afwijken op het moment dat wij hebben beoordeeld of de beheersmaatregelen gedurende het hele jaar hebben gewerkt.

Interne beheersing	Geen openstaande issues	Openstaande issues met lage of gemiddelde prioriteit	Openstaande issues met hoge prioriteit	Volgt bij jaarrekeningcontrole
Inkoopproces			✓	
Betalingsproces			✓	
Sociaal domein				✓
Subsidies		✓		
Personeelsproces		✓		
Bouwleges				✓
IT			✓	
Huren en Pachten		✓		
Belastingen				✓

3. Beheersing van de bedrijfsprocessen

Voor u ligt onze managementletter. Hierin staan onze bevindingen die bij onze interim-controle naar voren zijn gekomen. Per bladzijde van deze managementletter is een bevinding opgenomen met daarbij het risico en een aanbeveling.

Per bevinding staat het boekjaar van de eerste vermelding, de status en de gradatie weergegeven.

Door middel van vier symbolen is aangegeven welke status de bevinding heeft (nieuw, bestaand niet opgevolgd, bestaand ten dele correct opgevolgd, opgelost).

Bij de prioriteit staat de mate van belangrijkheid en urgentie (laag, gemiddeld of hoog).

Boekjaar	Status	Prioriteit	Het symbool geeft de status van de constatering aan.
Boekjaar eerste vermelding	! X O ✓	Urgentie en belang van de bevinding	! Nieuw item X Bestaand item niet opgevolgd O Bestaand item nog niet getoetst ✓ Opgelost
Bevinding / risico / aanbeveling			
Bevinding	In dit blok wordt aangegeven wat gedurende de accountantscontrole is geconstateerd en waarvan wij u graag op de hoogte willen brengen.		
Risico	Hierbij geven wij aan wat de risico's zijn van de bevinding en wat de gevolgen voor uw organisatie kunnen zijn.		
Aanbeveling	Hier geven wij u aanbevelingen met betrekking tot de bevinding. Deze aanbeveling is een mogelijke oplossing voor de bevinding.		

3. Beheersing van de bedrijfsprocessen

In onderstaand overzicht hebben wij onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing van de bedrijfsprocessen uiteengezet. In het vervolg van deze managementletter worden de bevindingen nader toegelicht. Bevindingen met een hoge prioriteit hebben directe gevolgen voor de jaarrekeningcontrole of vragen directe aandacht van de organisatie.

#	Bevindingen	Boekjaar	Prioriteit	Proces	Status
3.1	Ontbreken procesbeschrijvingen	< 2017	Midden	Algemeen	X
3.2	Onjuiste tenaamstelling facturen	2017	Midden	Inkoop	!
3.3	Functiescheiding inkoopproces	2017	Hoog	Inkoop	!
3.4	Nieuwe budgethoudersregeling	2017	Hoog	Inkoop	!
3.5	Geen (zichtbare) controle op betaalopdrachten	2017	Hoog	Betalingen	!
3.6	Ontoereikende functiescheiding in het betaalproces	2017	Hoog	Betalingen	!
3.7	Crediteuren betalingen zonder naam	2017	Hoog	Betalingen	!
3.8	Monitoring verstrekte subsidies	2017	Midden	Subsidieverstrekking	!
3.9	Procedure / vastlegging ontvangen subsidies	2017	Midden	Ontvangen subsidies	!
3.10	Geen urenregistratie interne uren	2017	Laag	Ontvangen subsidies	!
3.11	Volledigheid verhuur-/pachtregister	< 2017	Laag	Huren en Pachten	X
3.12	Ontbreken verplichtingenadministratie	< 2017	Midden	Inkoop	X
3.13	Contractenregister	< 2017	Midden	Inkoop	X
3.14	Liquiditeitsprognose	2017	Midden	Treasury	!
3.15	Risicomanagement	< 2017	Midden	Algemeen	X
3.16	VIC-plan niet volledig uitgevoerd	2017	Midden	Algemeen	!
3.17	Onzekerheid over levering van de zorg inzake PGB's	2017	Hoog	Sociaal domein	!
3.18	Onzekerheid levering van Jeugdzorg (ZIN)	2017	Hoog	Sociaal domein	!
3.19	Doelmatigheid jeugdzorg	2017	Hoog	Sociaal domein	!
4.1	Logische toegangsbeveiliging Decade is niet effectief	< 2017	Hoog	IT	X
4.2	Logische toegangsbeveiliging Key2Financiën is niet effectief	< 2017	Hoog	IT	X

3. Beheersing van de bedrijfsprocessen

Bevindingen 2017

Status en prioriteit	Onderwerp	Bevinding, risico	Aanbeveling
3.1 Status: X Prioriteit: Midden	Administratieve organisatie: Ontbreken procesbeschrijvingen	Bevinding: Wij hebben geconstateerd dat het mandaatbesluit en de regeling beheer budgetten pas in november 2017 (met terugwerkende kracht tot 1 januari 2017) is vastgesteld. Uit de besprekingen van de diverse processen blijkt dat procesbeschrijvingen van onder andere de processen betalingen, personeel en bouwleges deels beschikbaar zijn, maar voor verbetering vatbaar. Voor inkoop is geen procesbeschrijving beschikbaar. Risico: Interne procedures worden niet nageleefd.	Aanbeveling: Wij benadrukken het belang van het tijdig vaststellen van interne procedures en regelingen. Daarbij adviseren wij om procesbeschrijvingen op te stellen voor belangrijke processen, waarbij procesbeschrijvingen voldoen aan vooraf opgestelde eisen, zoals een beschrijving van risico's ende interne beheersingsmaatregelen. Reactie management: Wij onderschrijven de aanbeveling.
3.2 Status: ! Prioriteit: Midden	Inkoop: Onjuiste tenaamstelling facturen	Bevinding: Uit onze controle is gebleken dat er diverse facturen zijn verwerkt in de administratie van HLTsamen waarbij de tenaamstelling niet juist is. Uit een steekproef van 28 facturen is bij 11 facturen een onjuiste tenaamstelling geconstateerd. Veelal zijn deze facturen gericht aan één van de deelnemende gemeenten. Gedurende het jaar zijn hier meerdere verwerkingswijzen toegepast: - Tot en met oktober zijn de onjuiste facturen in de financiële administratie verwerkt, waarbij de btw als terugvorderbaar is aangemerkt. - Vanaf november zijn de facturen verwerkt zonder dat hier bij de BTW als terugvorderbaar is aangemerkt. - Wij hebben begrepen dat vanaf medio december onjuiste facturen weer worden verwerkt met terugvorderbare BTW. Uit uw correspondentie met de Belastingdienst hierover blijkt dat zij hebben aangegeven geen verwerking van onjuist tenaamgestelde facturen te accepteren. Risico: Het risico bestaat dat BTW op facturen onjuist is verwerkt waardoor deze niet teruggevorderd kan worden.	Aanbeveling: Wij adviseren u om de volgende maatregelen te nemen: - Analyse en herstelwerkzaamheden van de facturen waarvan de BTW niet als terugvorderbaar is aangemerkt. - Herstelwerkzaamheden uit te voeren met betrekking tot betaalde facturen met onjuiste tenaamstelling. - Nieuwe facturen met een onjuiste tenaamstelling niet meer te verwerken / betaalbaar te stellen en aandringen bij de leverancier op aanpassing van de tenaamstelling. Reactie management: Er zijn een aantal herstelwerkzaamheden doorgevoerd. Gezien het forse aantal onjuiste facturen (vooral in de eerste helft van 2017) is een volledig herstel praktisch niet uitvoerbaar. Er wordt nagegaan of een controle op grote facturen kan plaatsvinden waar, indien nodig, herstel op uitgevoerd kan worden om zo het risico te beperken. Per 2018 wordt de fiscale regelgeving nageleefd en dient de budgetbeheerder zorg te dragen voor een juist geadresseerde factuur.

3. Beheersing van de bedrijfsprocessen

Bevindingen 2017

Status en prioriteit	Onderwerp	Bevinding, risico	Aanbeveling
3.3 Status: ! Prioriteit: Hoog	Inkoop: Ontoereikende functiescheiding inkoopproces	Bevinding: Uit onze analyse van het inkoopproces blijkt dat de functiescheiding, die in opzet aanwezig is, niet het volledige jaar heeft gefunctioneerd. De functiescheiding op inkopen voor controle op prijs- en prestatie heeft niet gewerkt. Risico: Door het ontbreken van toereikende functiescheiding is het risico aanwezig dat inkoopfacturen onterecht worden geautoriseerd en betaald.	Aanbeveling: De inkoopprocedure is in 2018 gewijzigd door een aanpassing in de budgethoudersregeling. Bij punt 3.4 gaan wij hier nader op in. Reactie management: Een reactie is bij punt 3.4 opgenomen.
3.4 Status: ! Prioriteit: Hoog	Inkoop: Nieuwe budgethouders-regeling	Bevinding: Voor 2018 heeft HLTsamen een nieuwe budgethoudersregeling ingevoerd. Deze procedure bestaat uit de volgende onderdelen: - Er is functiescheiding aangebracht tussen het aangaan van de verplichting en de controle van de prestatielevering aan de hand van het contract; - Er is periodiek overleg over de juistheid van verantwoorde kosten op budgetten tussen budgethouder, budgetbeheerder en financieel beleidsmedewerker. Risico De nieuwe procedure is een goede stap maar nog niet toereikend om het gehele risico van onterechte autorisatie van facturen af te dekken.	Aanbeveling: Wij adviseren om de budgethoudersregeling zodanig aan te passen dat alle facturen (boven een nader te bepalen bedrag) door minimaal twee onafhankelijke medewerkers op prijs respectievelijk prestatie worden gecontroleerd. Reactie management: Wij onderschrijven dat de huidige regeling dit risico niet volledig afdekt. Wij richten ons op het goed inrichten van de periodieke gesprekken waarin budgethouder, budgetbeheerder en financieel adviseur de gemaakte kosten doornemen. De resultaten zullen wij evalueren. We staan achter het lean ingerichte proces waarin onze organisatieprincipes zijn gehanteerd. Daarnaast wordt momenteel een nieuw financieel pakket aanbesteed waarin in het wensenpakket een inkoopmodule is opgenomen. Deze module gaat helpen de risico's af te dekken.
3.5 Status: ! Prioriteit: Hoog	Betalingen: Geen (zichtbare) controle op betaalopdrachten.	Bevinding: Uit de beoordeling van het betaalproces is geconstateerd dat betaalopdrachten niet zichtbaar worden gecontroleerd. Risico: Betalingen zijn mogelijk onrechtmatig en/of onjuist	Aanbeveling: Wij adviseren om betaalopdrachten (steekproefgewijs) zichtbaar te laten controleren door medewerkers die onafhankelijk zijn van de crediteurenadministratie. Reactie management: Deze aanbeveling is inmiddels opgenomen in het betaalproces. Sinds 1 januari 2018 wordt volgens het aanbevolen proces gewerkt.

3. Beheersing van de bedrijfsprocessen

Bevindingen 2017

Status en prioriteit	Onderwerp	Bevinding, risico	Aanbeveling
3.6 Status: ! Prioriteit: Hoog	Betalingen: Ontoereikende functiescheiding betaalproces	Bevinding: Er is geen functiescheiding tussen de functionarissen die de betaling kunnen verrichten en de functionarissen die crediteurenstamgegevens kunnen wijzigen. Hierdoor is niet geborgd dat een controle van de betaalbatch door een onafhankelijke medewerker wordt gecontroleerd. Risico: Door het ontbreken van functiescheiding is het risico op onterechte betalingen niet toereikend afgedekt.	Aanbeveling: Wij adviseren om functiescheiding in te richten tussen de functionarissen die de betaling kunnen verrichten en de functionarissen die crediteurenstamgegevens kunnen wijzigen. Reactie management: Deze aanbeveling is inmiddels opgenomen in het betaalproces. Sinds 1 januari 2018 wordt volgens het aanbevolen proces gewerkt.
3.7 Status: ! Prioriteit: Hoog	Betalingen: Crediteuren betalingen zonder naam	Bevinding: In de steekproef op betalingen is geconstateerd dat betalingen zijn gedaan aan leveranciers op een algemeen crediteurnummer 'diverse personen'. Deze crediteuren zijn niet gekoppeld aan stamgegevens in de crediteuren waardoor achteraf in de financiële administratie ook niet herleidbaar is aan welke crediteur betalingen zijn gedaan. Daarnaast is achteraf, via een spendanalyse, niet zichtbaar van deze opdrachten aan de aanbestedingsregels hebben voldaan. Risico: Het niet juist registreren van crediteuren kan leiden tot onjuiste betalingen. Daarnaast is bestaat het risico dat er niet aan de aanbestedingsregels wordt voldaan.	Aanbeveling: Wij benadrukken het belang om voor alle betalingen een crediteur aan te maken met daarmee samenhangende stamgegevens in de financiële administratie vast te leggen. Reactie management: Er wordt naar gestreefd crediteurnummer 'diverse personen' niet meer te gebruiken.
3.8 Status: ! Prioriteit: Midden	Subsidies: Monitoring verstrekte subsidies	Bevinding: Wij constateren dat subsidies niet altijd tijdig, in overeenstemming met de subsidieverordening, door de gemeente worden vastgesteld. Deze afwijking geldt als een formele onrechtmatigheid, waardoor dit niet meeweegt in ons oordeel over de rechtmatigheid bij de gemeenten. Risico: De gemeente voldoet niet aan haar verplichtingen om subsidies tijdig vast te stellen. Daarnaast zijn eventuele maatregelen naar aanleiding van de ingediende subsidieverantwoording, zoals terugvordering, niet altijd meer mogelijk.	Aanbeveling: Wij adviseren om het proces van verantwoorde subsidies goed te monitoren en toereikende maatregelen te nemen zodat de subsidies tijdig vastgesteld kunnen worden. Reactie management: Wij onderschrijven de aanbeveling.

3. Beheersing van de bedrijfsprocessen

Bevindingen 2017

Status en prioriteit	Onderwerp	Bevinding, risico	Aanbeveling
3.9 Status: ! Prioriteit: Midden	Subsidies: Procedure / vastlegging ontvangen subsidies	Bevinding: De behandeling van ontvangen subsidies ligt bij individuele medewerkers. Er is intern geen richtlijn of register van ontvangen subsidies en hieruit voortvloeiende verplichtingen. Risico: Het risico bestaat dat gemaakte kosten in het kader van de subsidie als niet subsidiabel worden aangemerkt doordat niet wordt voldaan aan de subsidieverplichtingen.	Aanbeveling: Wij adviseren om nadere richtlijnen en een register voor ontvangen subsidies op te stellen en daarbij te monitoren of wordt voldaan aan de eisen en verplichtingen van de subsidieverstrekker. Reactie management: We gaan de mogelijkheden bezien om een dergelijk register in te richten.
3.10 Status: ! Prioriteit: Laag	Subsidie: Geen urenregistratie interne uren	Bevinding: Binnen HLTsamen worden geen uren van medewerkers geregistreerd. Ingeval van verantwoordingen over bestedingen van subsidies is het hierdoor niet meer mogelijk kosten van personeel achteraf inzichtelijk te maken. Risico: Het risico bestaat dat personeelskosten niet meer bij de subsidiegever kunnen worden gedeclareerd.	Aanbeveling: Wij adviseren om bij de richtlijnen voor ontvangen subsidies (zie punt 3.9) rekening te houden met het ontbreken van de urenregistratie. Hierbij adviseren wij om vooraf afspraken te maken met de subsidieverstrekker over de verantwoording van personeelskosten/interne uren, danwel deze kosten op een andere wijze inzichtelijk te maken. Reactie management: Wij gaan intern de mogelijkheden na om vooraf dergelijke afspraken te maken.
3.11 Status: X Prioriteit: Laag	Huren en Pachten: Volledigheid verhuur-/pachtregister	Bevinding: Uit de bespreking van het verhuurproces is gebleken dat verhuurbare eigendommen worden geregistreerd in een verhuurregister. De volledigheid hiervan is voor de gemeenten Hillegom en Lisse niet (recent) vastgesteld. Risico: Het risico bestaat dat huurobjecten niet volledig zijn geregistreerd, waardoor de hiermee samenhangende pacht en huur niet volledig wordt gefactureerd.	Aanbeveling: Wij adviseren om de volledigheid van het verhuur- en pachtregister vast te stellen door een relatie te leggen met de eigendommen van de gemeenten. Reactie management: Momenteel wordt gewerkt aan het vaststellen van de volledigheid van deze registers.
3.12 Status: X Prioriteit: Midden	Algemeen: Ontbreken verplichtingenadministratie	Bevinding: De gemeenten en HLTsamen maken geen gebruik van een verplichtingenadministratie. Risico: Door het ontbreken van een verplichtingenadministratie bestaat het risico dat financiële verplichtingen van de gemeente niet in beeld zijn waardoor analyses van budgetten en bestedingen een verkeerd beeld geven.	Aanbeveling: Voor aangegane verplichtingen adviseren wij een verplichtingenadministratie in te richten. Reactie management: Deze aanbeveling is reeds meegenomen als optie bij het aanbestedingstraject voor het nieuwe financiële pakket. Wij gaan de mogelijkheden hierin afwegen. In 2018 zal de prioriteit liggen bij het op de juiste wijze inrichten van de basis.

3. Beheersing van de bedrijfsprocessen

Bevindingen 2017

Status en prioriteit	Onderwerp	Bevinding, risico	Aanbeveling
3.13 Status: X Prioriteit: Midden	Algemeen: Contractenregister	Bevinding: Afgesloten contracten worden geregistreerd in JOIN. Bij de controle van het inkoopproces hebben wij begrepen dat de opdrachten/contracten welke ten grondslag liggen aan de inkoopfacturen niet altijd (eenvoudig) vindbaar waren. Risico: Facturen zijn mogelijk onjuist omdat de controle met het contract niet kan plaatsvinden.	Aanbeveling: Wij adviseren u het contractenregister zodanig in te richten zodat contracten eenvoudig vindbaar zijn. Reactie management: Deze aanbeveling is reeds meegenomen als optie bij het aanbestedingstraject voor het nieuwe financiële pakket. Wij hebben hierin de wens aangegeven contracten die in JOIN zijn geregistreerd, te koppelen aan het financiële pakket. In 2018 zal de prioriteit liggen bij het op de juiste wijze inrichten van de basis.
3.14 Status: ! Prioriteit: Midden	Treasury: Er worden geen Liquiditeitsprognoses opgesteld	Bevinding: Wij constateren dat er in beperkte mate (zichtbare) liquiditeitsprognoses worden opgesteld. Op basis van het treasurystatuut/nota financiering van de gemeenten moet voor de korte termijn (1 jaar) en/of de lange termijn (4 jaar) een liquiditeitsprognose worden opgesteld. Daarnaast heeft de provincie Zuid-Holland geconstateerd dat de gemeente Lisse niet voldoet aan de kasgeldlimiet. Hiermee wijkt de gemeente af van de Wet Fido. Hierdoor is sprake van een formele onrechtmatigheid. Risico: Er wordt niet voldaan aan het interne beleidsregels en externe wetgeving. Het risico bestaat dat het renterisico ontoereikend wordt beheerst.	Aanbeveling: Wij adviseren aan de hand van het treasurystatuut en de Wet Fido vast te stellen of er wordt voldaan aan de interne en externe regelgeving. Daarnaast adviseren wij om minimaal jaarlijks een liquiditeitsprognose op te stellen en hieruit voortvloeiende overwegingen op te nemen voor het beleid omtrent liquiditeit en financiering. Reactie management: Om te voldoen aan de wet Fido is voor de gemeente Lisse eind december een langlopende geldlening aangetrokken. Hiermee is de onrechtmatigheid weggenomen. In de interne planning is het doorontwikkelen van de Treasuryfunctie opgenomen. Daarmee wordt onder meer nadere invulling gegeven aan de liquiditeitenplanning. Overigens wordt er conform de BBV al gewerkt met een geprognoseerde balans waarmee het verwachte verloop van de financieringsbehoefte tot uitdrukking komt. Het renterisico lijkt wat zwaar aangezet daar het verloop van de korte rente al geruime tijd stabiel laag is en er te allen tijde de mogelijkheid er is voor het consolideren van korte in lange schuld.

3. Beheersing van de bedrijfsprocessen

Bevindingen 2017

Status en prioriteit	Onderwerp	Bevinding, risico	Aanbeveling
3.15 Status: X Prioriteit: Midden	Algemeen: Risicomanagement	Bevinding: De structuur van risico identificatie, -analyse en beheersing is voor verbetering vatbaar. Zichtbaarheid van de getroffen maatregelen en rapportage zijn hierin belangrijke aspecten. Onderdeel hierin is bijvoorbeeld de aansluiting tussen risicomanagement en de werkzaamheden in het kader van de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden. Risico: Het risico bestaat dat risico's en maatregelen onvoldoende worden onderkend en gemitigeerd.	Aanbeveling: Wij adviseren om een nadere invulling aan risicomanagement te geven, waarin geïdentificeerde risico's en hierop genomen maatregelen zichtbaar worden gemaakt. Hierdoor wordt het mogelijk om in rapportages over de beheersing van risico's te rapporteren. Reactie management: De drie gemeenten hebben ieder hun eigen invulling gegeven aan risicomanagement. In HLT verband gaan we dit integraal organiseren waarbij organisatiedoelen centraal worden gesteld. In 2018 wordt dit opgepakt.
3.16 Status: ! Prioriteit: Midden	Algemeen: VIC-plan niet volledig uitgevoerd	Bevinding: Wij constateren dat het VIC-plan 2017 niet volledig is uitgevoerd, waardoor de werking van de interne beheersmaatregelen (nog) niet in alle daarvoor in aanmerking komende processen in overeenstemming met de planning zijn gecontroleerd. Als gevolg van niet effectieve interne beheersmaatregelen, zijn de diepgang en de omvang van de verbijzonderde controlewerkzaamheden uitgebreid. Een gevolg hiervan is dat vertraging is ontstaan in de uitvoering van de reguliere werkzaamheden. Risico: Monitoring van interne beheersing vindt niet tijdig plaats waardoor onjuistheden en onrechtmatigheden niet tijdig worden ontdekt.	Aanbeveling: Naast de aanbevelingen tot procesverbetering die wij hebben gedaan adviseren wij om de beschikbare capaciteit van de VIC-afdeling af te stemmen op de werkzaamheden in het VIC-plan en het niveau van de interne beheersing van HLTsamen. Reactie management: De start van HLTsamen en de daarmee samenhangende extra werkzaamheden hebben zijn weerslag gehad op de inrichting en uitvoering van diverse processen. Door onvoldoende interne-controlemaatregelen in de processen is gedurende het jaar in overleg met de accountant besloten van het VIC-plan af te wijken en de focus te leggen op de financieel meest belangrijke processen.

3. Beheersing van de bedrijfsprocessen

Bevindingen 2017

Status en prioriteit	Onderwerp	Bevinding, risico	Aanbeveling
3.17 Status: ! Prioriteit: Hoog	Sociaal domein: Onzekerheid over levering van de zorg inzake PGB's	Bevinding: <i>PGB</i> De SVB zal ook voor 2017 geen controle uitvoeren op de daadwerkelijke levering van de zorg. Derhalve is het belangrijk dat de gemeente (en haar verbonden partijen) hierop een controle verricht, teneinde de rechtmatigheid van de levering van de zorg aan te tonen. Risico: Onvoldoende zekerheid over de juiste en rechtmatige levering van zorg.	Aanbeveling: Voor wat betreft de PGB is het van belang dat de gemeente (in samenwerking met de ISD) een controle verricht op de getrouwheid en rechtmatigheid van de levering van de zorg. De toetsing op mogelijke fraude is tevens een verantwoordelijkheid van de gemeente. De VNG heeft recentelijk een publicatie risicofactoren bij PGB's uitgebracht. Wij adviseren om met deze factoren rekening te houden bij de uitvoering van het onderzoek. Reactie management: De ISD verricht de handhaving van het ten onrechte ontvangen van een PGB, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet. De ISD verricht steekproefsgewijs controles, dit heeft minimaal een omvang van 10% van de verstrekte pgb's . De controle vindt plaats na afloop van de verstrekking dan wel na afloop van elk kalenderjaar.
3.18 Status: ! Prioriteit: Hoog	Sociaal domein: Onzekerheid levering van jeugdzorg (ZIN)	Bevinding De jeugdzorg is volledig uitbesteed aan Holland Rijnland. Holland Rijnland heeft een intern controleplan opgesteld in oktober 2017. In dit controleplan zijn voor 2017 de volgende aandachtspunten opgenomen: - Eerder starten met de controle op het woonplaatsbeginsel; - Vooraf afstemmen met gemeenten welke componenten in de controle van Holland Rijnland zullen worden betrokken; - De controleverklaring van Holland Rijnland eerder verstrekken dan voorgaand jaar. Op basis van de planning is de verwachting dat de controleverklaring bij de jaarrekening van Holland Rijnland omstreeks 31 mei 2018 beschikbaar zal zijn. Wij hebben kennis genomen van het intern controleplan en zijn van mening dat dit plan een goede basis vormt om voldoende zekerheid te verkrijgen over de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de uitgaven jeugdhulp. Wij kunnen ons tevens vinden in de opgestelde risicoanalyse Risico: Onvoldoende zekerheid over de juiste en rechtmatige	Aanbeveling: Met betrekking tot de zorg in natura onderschrijven wij de geïnitieerde acties van Holland Rijnland om de levering van de zorg vast te stellen. De effectieve werking van de activiteiten is echter alleen mogelijk indien een vervolg wordt gegeven aan de uitkomsten. Wij adviseren u daarom om de uitkomsten te evalueren en acties te nemen indien vereist. Reactie management: De onzekerheid voor levering van Jeugdzorg (ZIN) voor 2017 is beduidend lager dan in 2016. We zijn dus op de goede weg. Uiteraard zal het intern controleplan 2017 worden geëvalueerd. De uitkomsten zullen zo nodig leiden tot aanpassing. De werkgroep Controle en verantwoording Jeugdhulp Holland Rijnland zal de evaluatie doen.

3. Beheersing van de bedrijfsprocessen

Bevindingen 2017

Status en prioriteit	Onderwerp	Bevinding, risico	Aanbeveling
3.19 Status: ! Prioriteit: Hoog	Sociaal domein: Doelmatigheid jeugdzorg	Bevinding Wij hebben bij punt 3.18 melding gemaakt van mogelijke beheersingsmaatregelen om de prestatielevering te kunnen vaststellen. Deze maatregelen strekken hoofdzakelijk om de rechtmatigheid te kunnen vaststellen. Naast de controle op de rechtmatigheid is het ons inziens tevens van belang dat de gemeente in de toekomst meer gaat investeren in de controle van de doelmatigheid van de zorg en dan met name in relatie tot de gemaakte kosten. De kosten van met name de jeugdzorg zijn relatief hoog in relatie tot het totale budget van de gemeente. Tevens worden in de komende jaren verdere bezuinigingen van het Rijk op de jeugdzorg verwacht. Risico: Uitgaven jeugdzorg zijn mogelijk niet doelmatig.	Aanbeveling: Om de kosten in de komende jaren mogelijk te gaan beperken wordt de toetsing op de doelmatigheid van de uitgaven steeds belangrijker. Wij adviseren u daarom om in overleg met degenen die de zorg toekennen, de begunstigen en zorgverleners de mogelijkheden te inventariseren om de doelmatigheid van de kosten te verbeteren. Hierbij is inzicht in de relatie tussen het doel van de zorg en de uitkomsten noodzakelijk. Reactie management: Dat de kosten van jeugdhulp hoger zijn dan de rijksbijdrage, is geen aanleiding om aan te nemen dat de uitgaven niet doelmatig zijn. We zien bijvoorbeeld dat de vraag naar jeugdhulp is gestegen. Op dit moment wordt regionaal de sturingsagenda jeugd opgesteld om te sturen op de transformatie opdat goede kwaliteit van jeugdhulp wordt gerealiseerd en kosten worden beperkt. Onderdeel daarvan is onderzoek naar relatief hoog jeugdhulp en de daarbij komende kosten.
3.20 Status: ! Prioriteit: Hoog	Personeel: Conversie	Bevinding Op 1 januari 2017 zijn de personeelsadministraties van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen overgegaan naar HLT. Hierbij heeft een conversie plaatsgevonden van de personeelsadministraties. Wij hebben begrepen dat er naar aanleiding van klachten wel aanpassingen en analyses hebben plaatsgevonden. Deze analyses zijn niet zichtbaar vastgelegd. Op basis van de uitgevoerde conversie en analyse kunnen wij niet vaststellen of er een toereikende controle op de juiste en volledige verwerking van de geconverteerde personeelsgegevens heeft plaatsgevonden. Risico: Het risico bestaat dat er in de conversie onjuiste personeelsgegevens zijn ingebracht in de personeelsadministratie van HLTsamen, waardoor de personeelsadministratie niet juist/volledig is.	Aanbeveling: Wij adviseren om, aan de hand van de eindstanden van de personeelsadministratie van de deelnemende gemeenten, een (zichtbare) analyse uit te voeren op de belangrijkste stamgegevens van het personeel. Reactie management: In overleg met de accountant gaan we na in hoeverre we hier op pragmatische wijze invulling aan kunnen geven.

4. IT General Controls

Gerelateerd aan de controle van de jaarrekening worden de IT General Controls van de voor de jaarrekeningcontrole van belang zijnde applicaties getoetst. De effectiviteit van de IT General Controls is een randvoorwaarde om systeemgericht op een applicatie te kunnen steunen.

Ten behoeve van de controle van de jaarrekening worden testwerkzaamheden uitgevoerd betreffende de IT General Controls Logisch Toegangsbeveiliging en Changemanagement. Onderstaand een definitie van de termen Logische Toegangsbeveiliging en Changemanagement.

Logische Toegangsbeveiliging

Bij het toetsen van logische toegangsbeveiliging wordt onderzocht of de authenticiteit van de gebruiker van een gebruikersaccount geborgd wordt. Voorts wordt beoordeeld of een gebruikersaccount terecht actief is en over de juiste autorisaties beschikt.

Changemanagement

Bij het toetsen van changemanagement wordt beoordeeld of wijzigingen aan de applicatie op een gestructureerde wijze worden doorgevoerd.

Op de volgende pagina's wordt per applicatie en per entiteit (Hillegom, Lisse, Teylingen en het samenwerkingsverband HLTsamen) de effectiviteit van de hierboven genoemde IT General Controls weergegeven. Mocht een IT General Control niet effectief of effectief met toelichting zijn, dan wordt daarover gerapporteerd in het veld "toelichting".

Legenda:

Niet effectief

Effectief met toelichting

Effectief

LTB = Logische Toegangsbeveiliging

CM = Change Management

4. IT General Controls

4.1 Decade

Applicatie:	Decade (Hillegom als Lisse)	
Control	Effectief?	Toelichting / Opmerking
LTB – Netwerk		De IT General Controls zijn effectief.
LTB – Applicatie		Betreffende logische toegangsbeveiliging zijn een aantal tekortkomingen geconstateerd die leiden tot de niet-effectieve werking van LTB – Applicatie: - De wachtwoordpolicy als actief in de applicatie voldoet niet aan de norm die door ons, in het kader van de jaarrekeningcontrole, daaraan wordt gesteld; - Er is geen procedure actief waarmee het tijdig uitschakelen van gebruikersaccounts (bijvoorbeeld bij uitdiensttreding van een medewerker) wordt geborgd. - Doordat een autorisatiematrix met rechten en rollen, geaccordeerd door de eigenaar van de applicatie, ontbreekt, kan niet worden getoetst of gebruikersaccounts over de juiste rechten en rollen beschikken.
CM – Wijzigingsbeheer		Changemanagement wordt als effectief beschouwd doordat de wijzigingen in 2017, op basis van releasenotes, geen effect hebben op de controls die door ons als accountant als belangrijk zijn geclassificeerd. Daar er geen toetsbare procedure is betreffende changemanagement beschouwen wij deze IT General Control als effectief, maar met een toelichting.

Legenda:

Niet effectief

Effectief met toelichting

Effectief

LTB = Logische Toegangsbeveiliging -

CM = Change Management

4. IT General Controls

4.2 Key2Financiën

Applicatie:	Key2Financiën (HLTsamen en Teylingen)	
Control	Effectief?	Toelichting / Opmerking
LTB – Netwerk		De IT General Controls zijn effectief.
LTB – Applicatie		Betreffende logische toegangsbeveiliging zijn een aantal tekortkomingen geconstateerd die leiden tot de niet-effectieve werking van LTB – Applicatie: - De wachtwoordpolicy als actief in de applicatie voldoet niet aan de norm die door ons, in het kader van de jaarrekeningcontrole, daaraan wordt gesteld. Zo hoeven medewerkers bij eerste inlog hun wachtwoord niet aan te passen en kent Key2Financiën niet de optie om te forceren dat medewerkers periodiek hun wachtwoord wijzigen; - Er is geen procedure actief waarmee het tijdig uitschakelen van gebruikersaccounts (bijvoorbeeld bij uitdiensttreding van een medewerker) wordt geborgd. - Doordat een autorisatiematrix met rechten en rollen, geaccordeerd door de eigenaar van de applicatie, ontbreekt, kan niet worden getoetst of gebruikersaccounts over de juiste rechten en rollen beschikken.
CM – Wijzigingsbeheer		Changemanagement wordt als effectief beschouwd doordat de wijzigingen in 2017, op basis van releasenotes, geen effect hebben op de controls die door ons als accountant als belangrijk zijn geclassificeerd. Daar er geen toetsbare procedure is betreffende changemanagement beschouwen wij deze IT General Control als effectief, maar met een toelichting.

Legenda:

Niet effectief

Effectief met toelichting

Effectief

LTB = Logische Toegangsbeveiliging -

CM = Change Management

5. Actualiteiten

5.1 Wijzigingen BBV

In 2017 zijn meerdere wijzigingen in het BBV ingegaan. Voorbeelden hiervan zijn de beleidsindicatoren, notitie rente, notitie overhead en de invoering van de taakvelden. Informatie over deze wijzigingen hebben wij reeds eerder aan u gecommuniceerd. In deze paragraaf gaan wij in op aangekondigde wijzigingen en nadere duiding over reeds uitgebrachte regelgeving.

5.1.1 Winstneming naar rato van de voortgang op Bouwgronden in exploitatie

Gedurende 2017 heeft de commissie een nadere toelichting gegeven over de (verplichte) toepassing van winstneming naar rato van de voortgang op Bouwgronden in exploitatie. In de huidige praktijk wordt nog veel gebruik gemaakt van winstneming bij afronding van het project. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Gevolgen voor HLTsamen en de gemeenten

Op basis van de huidige status van de Bouwgronden in exploitatie is winstneming naar rato van de voortgang aan de orde. Met name voor de projecten Hooghkamer (gemeente Teylingen) en Vossepolder (gemeente Hillegom) zal dit voor de jaarrekening 2017 impact hebben. Bij de uitvoering van de jaarrekeningcontrole zullen wij voor de verschillende grondposities de status evalueren. Wij adviseren om de nota grondbeleid aan te passen op de nadere interpretatie van het BBV.

5. Actualiteiten

5.1.2 Materiële vaste activa

In december 2017 is de notitie Materiële vaste activa van de Commissie BBV uitgebracht. Deze notitie treedt grotendeels direct in werking en moet daardoor in de jaarrekening 2017 worden toegepast. De inhoud van de notitie betreft vooral een nadere uitwerking en samenvatting van eerder uitgebrachte notities met betrekking tot software, investeringen, onderhoud kapitaalgoederen en waardering van vastgoed. In de notitie zijn meerdere stellige uitspraken opgenomen. In het kader van de controle van de jaarrekening willen wij de volgende elementen uit deze notitie specifiek onder de aandacht brengen:

- Investerings in maatschappelijk vastgoed die in 2017 (of later) gereed komen, moeten met ingang van 1 januari 2017 geactiveerd worden. Dit betekent dat 'lopende' investeringen die per 31 december 2016 nog niet waren afgerond voor de bedragen die in 2017 zijn uitgegeven geactiveerd moeten worden;
- Het toepassen van de componentenbenadering bij investeringen. Dit houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, die afzonderlijk vervangen kunnen worden, afzonderlijk worden afgeschreven op basis van de individuele waardevermindering van die delen;
- De verkoopopbrengst en het afboeken van de boekwaarde bij desinvestering/verkoop worden beide afzonderlijk verantwoord en mogen niet met elkaar worden verrekend;
- Met betrekking tot uitgevoerd onderhoud is in de notitie nadere duiding opgenomen over de verschillen tussen klein onderhoud (ten behoeve van instandhouding) en groot onderhoud (levensduur verlengend) en vervangingsinvesteringen.

Gevolgen voor HLTsamen en de gemeenten

Bij de uitvoering van de jaarrekeningcontrole zullen wij de toepassing van de notitie controleren. Wij constateren dat het interne beleid van de gemeente reeds in belangrijke mate voldoet aan de notitie van de commissie. Er zijn door ons verschillen geconstateerd met betrekking tot investeringen in maatschappelijk vastgoed en verantwoording van verkochte materiële vaste activa. Wij adviseren om de nota waarderen en afschrijven aan te passen op de nadere interpretatie van het BBV.

5.2 Rechtmatigheid aanbestedingen

In de kadernota 2017 van de commissie BBV is het volgende opgesteld:

Bij meerjarige inkoopcontracten kunnen, afhankelijk van het geraamde inkoopbedrag, de Europese aanbestedingsregels van toepassing zijn. Een onrechtmatigheid bij de contractverlening zou in zo'n geval jaarlijks in de afweging naar de controleverklaring kunnen blijven doorwerken, doordat jaarlijks de lasten voortvloeiende uit het inkoopcontract in de jaarrekening zijn opgenomen. De Commissie BBV doet de stellige uitspraak om meerjarige inkoopcontracten, die zouden moeten voldoen aan Europese regels, in de toelichting op de jaarrekening bij de 'niet in de balans opgenomen verplichtingen' op te nemen voor het volle bedrag waarover het contract is afgesloten.

Gevolgen voor de jaarrekeningcontrole

Het is verplicht voor de gemeente om alle verplichtingen die voor Europese aanbesteding in aanmerking zouden moeten komen toe te lichten in de 'niet in de balans opgenomen verplichtingen' in de jaarrekening. Als de contractwaarde is vermeld onder de 'niet in de balans opgenomen verplichtingen' is in feite de hele contractwaarde betrokken in de oordeelsvorming. Wij raden u aan om een intern overzicht op te stellen dat inzicht geeft in de lopende contractuele verplichtingen die boven de Europese aanbestedingsgrens liggen.

5. Actualiteiten

5.3 AVG (algemene Verordening Gegevensbescherming)

Vanaf 24 mei 2016 is de wet- en regelgeving inzake dataprivacy aangescherpt door het actief worden van de GDPR (General Data Protection Regulation). De Nederlandse vertaling van deze wet is de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).

Momenteel bevindt de betreffende wetgeving zich in een "implementatiefase". Hiermee hebben zowel bedrijven als gemeenten de mogelijkheid om zich voor te bereiden op de nieuwe wetgeving en de wetgeving in hun bedrijfsproces te borgen. Vanaf 25 mei 2018 is de AVG van toepassing, is de gemeente aanspreekbaar op naleving ervan en kunnen boetes worden opgelegd.

Technologische ontwikkelingen hebben gemeentes de afgelopen jaren steeds meer mogelijkheid gegeven tot het verzamelen, verwerken en analyseren van steeds meer persoonsgegevens. Burgers worden daarentegen steeds veeleisender en stellen randvoorwaarden aan de bescherming van hun persoonsgegevens.

De onderstaande tabel bevat een aantal belangrijke aspecten uit de AVG.

Onderwerp	Omschrijving
Toestemming	Degene van wie persoonsgegevens verwerkt gaan worden dient daarvoor toestemming te geven door middel van een duidelijke actieve handeling
Verhoogde boetes	Organisaties die de AVG overtreden riskeren boetes tot een maximum bedrag van € 20.000.000 of 4% van de omzet.
Functionaris Gegevens bescherming	Bij grootschalige verwerking van persoonsgegevens is de gemeente verplicht een functionaris voor de gegevensbescherming aan te stellen. Alsook dient de gemeente een Data Protection Impact Assessment uit te voeren.
Recht om vergeten te worden	Degene van wie persoonsgegevens worden verwerkt hebben het recht om van de gemeente te eisen dat alle persoonsgegevens van hem/haar worden gewist. Dit geldt ook voor gegevens die met behulp van derden worden verwerkt.

5. Actualiteiten

5.4 E-facturatie

Het ministerie van Economische zaken wil eFacturatie binnen de overheid stimuleren. eFactureren is het digitaal versturen van facturen door de leverancier en het digitaal ontvangen en verwerken hiervan door de ontvanger.

Begin 2019 wordt een Europese richtlijn van kracht die lokale en nationale overheden verplicht om digitale facturen (de zogenaamde e-facturen) te ontvangen. Ook gemeenten moeten ervoor zorgen dat eFactureren mogelijk wordt. In de EU-richtlijn (2014/55/EU) staat dat alle (aangebestede diensten van) overheden per primo 2019 e-facturen moeten kunnen verwerken. Het ministerie van Economische Zaken is vorig jaar gestart met het omzetten van de verplichtingen uit de richtlijn in Nederlandse wetten en regels. Ministeries zijn al sinds 2011 verplicht om elektronische facturen te accepteren.

Om dit te bewerkstelligen is gekozen voor een standaard bestandsformaat voor de facturen. Dit is het UBL 2.0-formaat: een XML-formaat met een standaardopzet voor bijvoorbeeld factuurnummer, factuurdatum, ordernummer etc.

Deze ontwikkeling gaat ook zijn weerslag hebben op de interne beheersing van uw organisatie. Wij adviseren om hierop tijdig te anticiperen en uw organisatie gereed te maken voor het werken met eFacturatie. Tevens adviseren wij u om contact op te nemen met uw softwareleverancier om te controleren in hoeverre uw software gereed is voor UBL 2.0.

5.5 Ensia (Eenduidige Normatiek Single Information Audit)

Vanaf verantwoordingsjaar 2017 leggen gemeenten verantwoording af omtrent informatieveiligheid via de vragenlijsten in de reeds beschikbare Ensia-tool. Een doel hiervan is om de verantwoording naar de verschillende toezichthouders betreffende BRP, PUN, DigiD, BAG, BGT en SUWInet samen te voegen tot één audit.

Voor 2017 geldt dat de verantwoording betreffende BRP en PUN voor 1 oktober 2017 ingediend moest zijn. De overige verantwoordingen moesten uiterlijk 31 december 2017 zijn ingediend. Het verantwoordingsjaar betreffende Ensia wordt afgesloten met een collegeverklaring en een assurance rapport van een onafhankelijke IT Auditor. Uiterlijk 1 mei 2018 dienen deze in de Ensia-tool geüpload te zijn.

Contactgegevens:

Partner
drs. E.C.J. Moens RA
020 – 644 28 40
e.moens@bakertillyberk.nl

Senior Manager
drs. S. Turenhout RA
06 – 52 75 98 79
s.turenhout@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.
Entrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
020 – 644 28 40